Ulkoasiainministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2017-00254

POL-30 Lee Stefan(UM) 07.03.2017

Asia
Ulkoasiainneuvosto ml.puolustusministerit;yhteenvetoraportti

Kokous
Ulkoasiainneuvosto 06.03.2017 - 06.03.2017

Ulko- ja puolustusministerien yhteisistunto käsitteli joulukuun Eurooppa-neuvoston toimeksiantoja turvallisuuden ja puolustuksen alalla. Näkyvimpänä käytännön tuloksena päätettiin perustaa EU:n koulutusoperaatioiden johtoesikunta Brysseliin. Pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) ja puolustuksen säännöllisen arviointikeskustelun (CARD) todettiin edistävän puolustusyhteistyön eteenpäin viemistä. Hyväksyttiin päätelmät.

Käytiin lounaskeskustelu Egyptin ulkoministerin kanssa. Esillä olivat mm. talousreformi, EU:n ja Egyptin kahdenvälinen yhteistyö sekä Egyptin rooli alueella.

Keskustelussa Länsi-Balkanin tilanteesta todettiin jännitteiden ja kolmansien maiden vaikutuspyrkimysten kasvaneen alueella. Jäsenmaat antoivat vahvan tuen Mogherinin edellisen viikon vierailulle 1.-4.3.2017 ja korostivat sitoutumisen merkitystä EU:n omien intressienkin kannalta.

Muuttoliikkeen hallinnan osalta keskusteltiin lyhyesti edistyksestä kumppanimaiden kanssa.

Lähi-idän rauhanprosessin osalta keskustelu painottui EU-Israel assosiaationeuvostoon.

Hyväksyttiin päätelmät Kongon demokraattista tasavaltaa koskien. Muissa asioissa nostettiin esiin Puolan ehdokas Eurooppa-neuvoston puheenjohtajaksi , UK:n ja Puolan ulkoministerien vierailu Kiovaan, elintarviketuonti Japanista sekä Jemenin tilanne.

Hyväksyttiin päätelmät ilmasto- ja energiapolitiikasta.

Ulkoministerien ja puolustusministerien yhteisistunto; turvallisuus ja puolustus

Ulko- ja puolustusministerien yhteiskokouksen todettiin antavan suuntaa työn jatkolle ennen kesäkuun Eurooppa-neuvostoa. Kansalaisten todettiin odottavan EU:lta toimia turvallisuuden ja puolustuksen alalla. Turvallisuutta ja puolustusta pidettiin laajemmin EU:n uskottavuuden mittarina: Eurooppa

otetaan vakavasti vain, jos se kykenee puolustamaan itseään. Todettiin, että puolustuksen tulee olla osa EU:n tulevaisuuskeskustelua.

Jäsenmaat kiittivät globaalistrategian toimeenpanon etenemistä turvallisuuden ja puolustuksen osalta painottaen, että vaikka askeleet ovat toistaiseksi pieniä, vievät ne oikeaan suuntaan. EU:n koulutusoperaatioiden johtoesikunnan (Military Planning and Conduct Capability, MPCC) perustamista pidettiin myönteisenä askeleena. Esa Pulkkisen nimitystä MPCC:n johtajaksi pidettiin erityisen tervetulleena.

Kriisinhallinnan ohella toiseksi merkittäväksi kokonaisuudeksi todettiin puolustusyhteistyön kehittäminen. Pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) ja puolustuksen säännöllisen arviointikeskustelun (CARD) todettiin edistävän sen eteenpäin viemistä. Pysyvää rakenteellista yhteistyötä pidettiin lupaavana ja päätelmien katsottiin sisältävän lukuisia alustavia konkreettisia ajatuksia, joiden pohjalta voidaan edetä. PRY:n katsottiin sekä auttavan uusien suorituskykyjen rakentamisessa että edistävän nykyista jakamista ja yhteiskäyttöä. Korostettiin sitoumusten olevan PRY:n ytimessä: jos jäsenmaa haluaa osallistua, sen on tehtävä konkreettisia sitoumuksia. Osa jäsenmaista korosti yhteistyön inklusiivisuutta ja joustavuutta ja toivoi sen säilyvän avoimina. Jotkut jäsenmaista painottivat, että PRY:hön on sisällytettävä sitovia ja kunnianhimoisia hankkeita ennen kaikkea vaativimpien operaatioiden tukena.

CARD:n katsottiin edesauttavan yhteistyön läpinäkyvyyden kehittämistä ja koordinaation parantamista. Sen toivottiin keskittyvän mm. suorituskykypuutteisiin ja puolustusmenoihin. Lisäksi toivottiin, että CARD voisi rakentua mahdollisimman paljon olemassa olevien järjestelyjen varaan

Komission puolustuksen alan toimintasuunnitelman (EDAP) katsottiin liittyvän keskeisesti niin PRY:hön kuin CARD:iin, minkä vuoksi todettiin tärkeäksi varmistaa aloitteiden keskinäinen koordinaatio. Komission todettiin valmistelevan puolustusrahastosta ehdotuksia kesäkuuhun mennessä tiiviissä yhteistyössä jäsenmaiden kanssa.

Puheenvuorossaan **Suomi** painotti, että joulukuun Eurooppa-neuvoston kunnianhimoisella agendalla tulee saavuttaa käytännön tuloksia kesäkuuhun mennessä. YTPP:n vahvistamisen perustelut ovat ilmeiset: yhteistyö johtaa resurssien tehokkaampaan käyttöön ja on myös taloudellisesti järkevää. Samalla yhteistyö voi olla voimallinen poliittinen väline ja välittää vahvan viestin kansalaisille ja kumppaneille. Lissabonin sopimusta on hyödynnettävä täysimääräisesti. Kriisinhallinnan kehittäminen on olennaista: MPCC on askel oikeaan suuntaan, ja uusia on otettava nopeasti. Nopeaa toimintaa ja siviilikriisinhallintaakin on kehitettävä. Pöydällä olevien esitysten ei kuitenkaan tule rajoittua kriisinhallintaan, vaan niiden on katettava puolustusyhteistyölaajemmin. Kyse on myös Euroopan suojelusta. Tulee vastata hybridin ja kyberin tapaisiin uusiin uhkiin. Kun EU tukee jäsenmaiden kansallisten suorituskykyjen kehittämistä, vahvistaa tämä myös Eurooppaa. PRY, CARD ja puolustusrahasto voivat olla työkaluja. Suomi osallistuu aloitteiden valmisteluun ja selvittää mm. mahdollisia PRY:n osa-alueita kesään mennessä.

Hyväksyttiin turvallisuutta ja puolustusta koskevat päätelmät, joissa raportoitiin edistyksestä koskien joulukuun Eurooppa-neuvoston toimeksiantoja. Tähän liittyen hyväksyttiin myös konseptipaperin (Concept Note), joka mahdollistaa EU:n koulutusoperaatioiden johtoesikunnan perustamisen.

Puolustusministeri Jussi Niinistö osallistui ennen ulkoasiainneuvostoa puolustusministerien epäviralliseen aamiaistapaamiseen, jossa keskusteltiin EU:n kriisinhallintaoperaatioista.

Egypti

Vain ministerien kokoonpanossa käydyssä epävirallisessa lounaskeskustelussa Egyptin ulkoministeri Shukrin kanssa esillä olivat mm. talousreformi, EU:n ja Egyptin välinen yhteistyö eri osa-alueilla ml. muuttoliike ja terrorismin vastainen toiminta sekä Egyptin keskeinen rooli alueella.

Länsi-Balkan

Todettiin jännitteiden kasvaneen alueella huolestuttavasti. Poliittisten ja alueellisten jännitteiden lisäksi myös taloudellisia ja sosiaalisia haasteita alueella todettiin mittaviksi. Vallitsevissa oloissa EU-integraatioperspektiivin todettiin olevan entistäkin keskeisempi väline, jonka avulla voidaan rauhoittaa tilannetta ja edistää vakautta alueella.

Jäsenmaat kiittivät korkeaa edustajaa vierailusta alueelle, mitä voidaan nähdä tärkeänä osoituksena EU:n sitoutumisesta. Puheenvuoroissa ilmaistiin tuki EU:n vahvalle sitoutumiselle ja yhteistyölle alueella. Jäsenmaiden käsitykset keskeisistä haasteista olivat pitkälti yhteneväisiä. Keskeisinä yhteistyöaloina alueen maiden kanssa painotettiin erityisesti muuttoliikettä, energiaa, turvallisuutta sekä terrorismin ja radikaalisaation vastaista työtä. Konkreettisten keinojen osalta useat painottivat julkisen diplomatian ja strategisen viestinnän tärkeyttä. Lukuisissa puheenvuoroissa nostettiin esiin kolmansien osapuolten vaikutuspyrkimykset. Liittymisprosessilla katsottiin olevan entistäkin tärkeämpää muutosvoimaa, mutta samalla painotettiin sen ehdollisuutta. Koska laajentumispäätelmiä ei saatu loppuvuodesta hyväksyttyä, pidettiin tärkeänä, että Eurooppa-neuvosto tällä viikolla päätelmissään uudelleen vahvistaa eurooppalaisen perspektiivin.

Muuttoliike

Todettiin komission hyväksyneen 1.3. kolmannen edistysraportin kumppanuusraamin alla tehdyssä työssä saavutetusta edistyksestä. EU:n työn ja alueellisen työn lisäksi pidettiin keskeisenä edistää myös YK:n globaalikompakteja.

Lähi-idän rauhanprosessi

Todettiin, että Israelin kanssa järjestettävän assosiaationeuvoston valmistelut ovat käynnistyneet. EU:n julkilausumaluonnosta on tarkoitus käsitellä neuvoston työryhmässä. Samalla tarkastellaan myös mahdollisuutta järjestää vastaavantasoinen tapaaminen Palestiinan kanssa.

Useat jäsenmaat painottivat, että assosiaationeuvosto ja siitä annettavat viestit tulee valmistella huolellisesti; EU:n viestien tulee olla sen pitkäaikaisen politiikan mukaiset. Painotettiin EU:n yhteisen politiikan mukaisten viestien esillä pitämistä eri yhteyksissä, ml. Yhdysvaltojen suuntaan, samalla kun pyritään pitämään EU jatkossakin relevanttina toimijana rauhanprosessissa. EU:n ja Israelin välinen assosiaationeuvosto ja EU:n ja Palestiinan välinen korkean tason tapaaminen todettiin olevan yksi elementti tässä kokonaisuudessa.

Kongon demokraattinen tasavalta

Hyväksyttiin päätelmät päivitetyssä muodossaan. Päätelmien tarkoituksena on sysätä eteenpäin KDT:n hallituksen ja opposition 31.12.2016 katolisen kirkon järjestön CENCO:n välityksellä aikaansaamaa poliittista sopimusta transitiosta. Päätelmissä painotetaan hallituksen vastuuta toimeenpanosta, vaalien järjestämistä sovitusti v. 2017 aikana ja annetaan vahva tuki CENCO:n roolille jatkossakin. Lisäksi ilmaistaan syvä huoli maan ihmisoikeus-, turvallisuus- ja humanitaarisesta

tilanteesta ja pyydetään Korkeaa edustajaa käynnistämään työ EU:n itsenäisen pakoteregiimin laajentamiseksi, ml. niihin henkilöihin, jotka estävät kriisin rauhanomaisen ratkaisun.

Muut asiat

Muissa asioissa nostettiin esiin Puolan ehdokas Eurooppa-neuvoston puheenjohtajaksi ,UK:n ja Puolan ulkoministerien vierailu Kiovaan, elintarviketuonti Japanista sekä Jemenin tilanne.

Päätelmät ilmasto- ja energiapolitiikasta

A-kohtien joukossa hyväksyttiin neuvoston päätelmät EU:n ilmasto- ja energiapoliitikkojen prioriteeteista tänä vuonna sekä näiden politiikkojen välisten synergioiden vahvistamisesta. Päätelmät ovat osa EU:n globaalistrategian ja Pariisin ilmastosopimuksen toimeenpanoa. Päätelmissä vahvistetaan EU:n kunnianhimoisen ilmasto- ja energiapolitiikan jatkaminen myös ulkosuhteissa. Päätelmät ovat jatkoa vuosien 2015 ja 2016 vastaaville päätelmille sekä voimassaoleville EU:n ilmasto- ja energiadiplomatian toimintaohjelmille

Suomen edustajat

Ulkoministeri Timo Soini, puolustusministeri Jussi Niinistö sekä virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	Egypti, Länsi-Balkan, muuttoliike, puolustuspolitiikka, turvallisuuspolitiikka, UAN Ulkoasiainneuvosto, YTPP, YUTP, Kongon demokraattinen tasavalta
Hoitaa	**PLM, UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, OKM, OM, PE, SM, STM, TEM, TPK, VM, VNK, YM